

Kaija Jäppinen

6.2.2023

Ulla-Lena Lundberg: Liekinkantajat

“Epätasainen” kuvaa mielestäni sopivasti Ulla-Lena Lundbergin kirjaa Liekinkantajat. Alun taivalluskertomukset lupaavat hyvää, henkilöt vaikuttavat jänniltä ja heidän tulevat elämänvaiheensa alkavat kiinnostaa. Siksi onkin yllätys, kun tyttöviisikosta kaksi häviää mainintaa jättämättä taivaan tuuliin. Vähän samanlaisia, hieman irrallenen jääviä kohtauksia ja jotenkin äkkinäisiä käänteitä putkahtelee sittemmin esiin muuallakin kirjassa.

Jos ei niiden ja joidenkin turhan pitkiksi virutettujen kohtausten kuitenkaan anna häiritä, niin kirja kyllä on lukemisen väärä. Samalla tulee kätevästi kerrattua maamme historian käänteitä - joka onkin sitten toinen asia, joka varsinkin kirjan loppupuolella alkaa tuntua osittain kuin vähän kiireellä ja pakolla päälle liimattujen detaljien luettelemiselta. Ja tuostakin huolimatta kirja piti hyvin otteessaan.

Minua kiinnosti kansanopistojen rooli maaseudun nuorten kouluttajana ja herättelijänä. Tuosta hyvinä esimerkkeinä toimivat kirjan muutamat “litteroidut” dialogit. Paljonpuhuva oli muun muassa naisten äänioikeuskeskustelu, joka oli rakennettu aika herkulliseksi. Ainoa em. malliin rakennettu dialogi, jolle en oikein löytänyt motiivia kirjan sisältä oli Dickensin ja Lagerlöfin kuvitteellinen yhteisesiintyminen. Ymmärrän sen kyllä siinä valossa, että esimerkiksi noin taiteella voi avata maailmaa ja ajattelua ja ideana se on toki hyvä, mutta minusta jäi kyllä ilmaan.

Mutta ketä ne liekinkantajat sitten ovat? Onko se sotaretkeilyt Valentin, palava, mutta heikko Robert vai Karinin punaisten ja valkoisten välillä tasapainoileva Gunnar? Vai kannattelevatko liekkiä sittenkin sitkeä Bitt, monitaitoinen, ehtivä ja tasapainottava Olga, uusia uria avaava Ida vai kerronnassa aika ohueksi jäävä Karin - jolta soihtu olisi kyllä saattanut kädestä lipsahtaakin? Ehkä liekki palaa päähenkilöiden toisiaan täydentävien hahmojen voimalla.

Ainakin jollakin tavalla tuntui, että miesten rooli kirjassa oli mennä touhottaa aikaan sopivien asioiden parissa ja naiset pitivät lieden lämpimänä. Välillä ihan kiukutti Olgan puolesta, koska selvästi hänestä olisi ollut yhtä opistoa johtamaan siinä missä Robertista tai häntä seuranneista Stadiuksesta ja Mörnestäkin.

Tavallaan kuitenkin Lundberg antaa miehille asioita edistävän ja naisille tasapainottavan ja vakautta edistävän tehtävän. Miehiä tulee ja menee, mutta naiset pysyy.

Naishahmoista sekä Bitt että Karin jäivät minusta aika ohuiksi, heistä ei historiaan ehkä kaksista jälkeä jäänyt. Sukupolvien jatkumossa vahvimmin maailman kahvassa oli kiinni Olga, toki hänkin naisellisen vaatimattomana.

Yksittäisenä asiana Venäjän vallankäytön ja toimintatapojen kuvaukset olivat kirjassa kohtia, johon ainakin itse kiinnitin paljon huomiota nykytilanteen peilinä: niin aina, tänään ja ei kai vaan vielä tulevaisuudessakin.

Yhteenveton se, että vaikka kirja ei mielestäni mikään mullistava kokemus ollutkaan, luin sen kuitenkin mielelläni ja mielenkiinnolla.